

In memoriam

BENEDEK GÁBOR
(1955–2020)

2020. szeptember 3-án elhunyt egykori kollégánk, Benedek Gábor, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara Kelet-, Közép-Európa Története és Történeti Ruszisztikai Tanszékének nyugalmazott docense.

Benedek Gábor 1955-ben született Budapesten. Középiskolai tanulmányai után az ELTE-BTK-n történelem-cseh szakon tanult tovább. Az Országos Levéltár munkatársaként 1982-ben részt vett a Szapáry- és Wekerle-kormányok minisztertanácsi jegyzőkönyvei publikációjának előkészítésében. 1989-től tanított az ELTE-BTK Kelet-Európa Története Tanszékén. Alapító tagja volt a Hajnal István Kör Társadalomtörténeti Egyesületnek, amelynek később titkári, majd alelnöki tisztjét is viselte. Kutatási területe a 19. századi cseh nacionalizmus, valamint az Osztrák–Magyar Monarchia társadalomtörténete volt.

Emlékét kegyelettel megőrizzük!

MOLNÁR JÓZSEF
(1942–2020)

Molnár József, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Levéltári Osztályának nyugalmazott vezetője 2020. december 19-én, életének 79. évében hunyt el.

Molnár József Újpesten született, Rákospalotán nőtt fel, itt végezte el az általános iskolát és a gimnáziumot. Az ELTE Bölcsészettudományi Karának magyar-történelem szakán 1967-ben szerzett diplomát.

Levéltárosi pályáját 1973-ban kezdte Budapest Főváros Levéltárában. 1978-ban nevezték ki az akkori Kulturális Minisztérium Levéltári Osztályának vezetőjévé, és ebben a beosztásban dolgozott 2004-ig, nyugállományba vonulásáig. Nevéhez kötődik az 1995. évi levéltári törvény kidolgozása. A nemzeti kulturális örökség minisztere megbízásából 2003-tól több éven át elnöke volt a Nemzeti Kulturális Alapprogram Levéltári Szakmai Kollégiumának.

Szakmai munkája elismeréseként 1996-ban Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt, 2000-ben Pauler Gyula-díj, 2004-ben Széchényi Ferenc-díj, és ugyancsak 2004-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetésben részesült.

Fájó szívvel búcsúzunk tőle.

ZUBÁN DÉNESNÉ SZÉKELYHIDI MÁRIA (1947–2020)

2020. december 3-án, életének 73. évében elhunyt Zubán Dénesné Székelyhidi Mária könyv- és papírrestaurátor. Ahhoz a generációhoz tartozott, amelynek még természetes volt, hogy valaki negyven évet ugyanazon a munkahelyen fordítson szakmája művelésére. Büszke volt arra, hogy az ország első levéltárában dolgozott. Szakmai és személyes érdemei a szorgalom, a korrektség és a gondoskodás voltak.

1966-ban kezdett dolgozni az Országos Levéltárban. Szakmai ismereteit folyamatosan fejlesztette. 1975-ben elvégezte a restaurátor alaptanfolyamot, 1981-ben könyvműves- és papírrestaurátor, majd 1993-ban felsőfokú szakrestaurátor képeztést szerzett. 1994-től főmunkatársként, majd 2004-től főtanácsosként az Űri utcai műhely szakmai vezetője volt. „Kiváló Munkáért” elismerést kapott 1976-ban és 1981-ben.

Tapasztalatait, ismereteit önzetlenül osztotta meg munkatársaival, és segítette a pályakezdő restaurátorok munkáját. Részt vett a restaurátorok és a levéltárosok szervezett állományvédelmi oktatásában.

Gyakorlati munkája a változatos korú, formájú és állapotú levéltári anyag, az iratok, oklevelek, térképek, tervrajzok, könyvek restaurálása és konzerválása – vagyis élettartamuk meghosszabbítása, kutathatóvá tétele – volt. Részt vett kiállítások szervezésében és kivitelezésében. Szakmai tudását nemcsak közvetlen kollégáival osztotta meg, hanem számos intézmény számára adott állományvédelmi, restaurálási tanácsokat.

2007-es nyugdíjba vonulása után megtartotta kapcsolatát munkatársaival, és figyelemmel kísérte munkáikat, életüket.

2020. december 19-én szűk családi körben helyezték végső nyugalomra. Sokan vagyunk, akik emlékét megőrizzük.

Albrechtné Kunszeri Gabriella

LEVÉLTÁRI KÖZLEMÉNYEK

Kiadványinformációk

Kiadványtulajdonos: A Magyar Országos Levéltár (1923–1946, 1968–2011, 2012–Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára), közben a Levéltárak Országos Központja (1954–1967)

Első évfolyam: 1923

Megjelenés: Évi négy füzet két kötetben (1923, 1929–1933), egy kötetben (1924–1928, 1934–1935), évi egy kötet (1936–1939, 1946, 1954–1961, 1983, 1987, 1990–2003, 2008–2010, 2012–), összevont évfolyamok (1940/1941, 1942/1945, 1973/1974, 1977/1978, 1980/1981); évi két szám (1962–1972, 1975–1976, 1979, 1982, 1984–1986, 1988–1989, 2004–2007, 2011)

A megjelenés szünetelt 1947–1953 között.

Kiadó: 1954–1995 között az Akadémiai Kiadó, korábban és utóbb a Magyar Országos Levéltár, 2012-től a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára

Előfizetés, korábbi számok: Előfizetés és a korábbi számok megvásárlásával kapcsolatban érdeklődjön az lk@mol.gov.hu vagy az l.balogh.beni@mnl.gov.hu e-mail címen

A korábbi évfolyamok, valamint az 1923–2004 közötti Mutatók digitalizált változatai a világhálón is elérhetőek:

https://library.hungaricana.hu/hu/collection/mltk_leveltari_kozlemenyek/

Az utolsó nagy kiterjedésű, csaknem országos pestisjárvány a Magyar Királyságban a 18. század közepén pusztított. A járványt feltehetően az orosz–osztrák–oszmán háborúból hazatérő beteg katonák terjesztették el, akik a déli fekvésű erdélyi vármegyékből és Szlavóniából behurcolták a pestist az ország belsejébe. Az első halálesetről már 1737 végén tudósították a Magyar Királyi Helytartótanácsot. A járvány azonban egyre nagyobb mértékű lett, annak ellenére, hogy a pestis megfékezésére vesztgázárt hirdettek és orvosokat küldtek ki a betegek és a ragály felmérésére. Látszott, hogy már nem elég a határon ideiglenes vesztgázárépületeket felállítani, hanem a királyság belsejében is meg kellett szervezni a védekezést.

Kulcsár Krisztina

Az ezredforduló óta eltelt két évtizedben a levéltárak külső környezetében – mind a felhasználói, mind a kormányzati elvárások tekintetében – olyan mértékű változások következtek be, amelyeket joggal nevezhetünk paradigma-váltásnak. A küldetésnyilatkozat kulcsmondata ezért lett szükségképpen ez: „Az információs társadalom releváns és nélkülözhetetlen memóriaintézményévé kívánunk válni.”

Szőke Zoltán

Hibás szemlélet tehát az, amelyik úgy értelmezi a restitúciós ügyeket, hogy a kommunista pártállam által hozott intézkedés teremti meg a jogalapot a 2010-es, 2020-as években az iratok levéltárban maradásához. A hitbizományok megszüntetéséről szóló, 1949. évi VII. törvény hatályba lépésétől kezdődően az egykori hitbizományi ingóságok – így a könyvtárak, levéltárak, múzeumi műtárgyak – állami birtoklási joga nem kérdőjelezhető meg, hiszen az 1949. évi VII. törvény nem tartozott azok közé az államosítási jogszabályok közé, amelyeket 1990 után az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek nyilvánított és a jövőre nézve megsemmisített.

Rác György